

Rasa TAMULIENĖ

Kauno kolegija • Kaunas University of Applied Sciences

PAŽEIDŽIAMIAUSIŲ
STUDENTŲ GRUPIŲ
PARAMOS POREIKIAI:
KOLEGINIŲ STUDIJŲ
ATVEJISSUPPORT NEEDS OF
THE MOST VULNERABLE
STUDENT GROUPS IN
NON-UNIVERSITY HIGHER
EDUCATION

SANTRAUKA

Straipsnyje pristatomu tyrimu atskleidžiami pažeidžiamiausių studentų, pasirinkusių kolegines studijas, paramos poreikiai. Atlikto tyrimo rezultatai parodė, kad vyresnio amžiaus, pagal iššęstinę studijų formą studijuojantiems studentams, kurie turi šeiminių ir / ar darbinių įsipareigojimų, aktualesnės akademinio studentų informavimo ir konsultavimo, užsienio kalbų ir nuotolinių studijų centro, teisinio ir psichologinio konsultavimo paslaugos. Nustatyta, kad tradicinio amžiaus, pagal nuolatinę studijų formą studijuojantiems studentams, kurie neturi darbinių ir / ar šeiminių įsipareigojimų ir pasižymi žema studijavimo motyvacija, aktualesnės karjeros projektavimo, psichologinio konsultavimo, studentų apgyvendinimo, finansinės paramos ir konsultavimo teisiniais klausimais paslaugos.

PAGRINDINIŲ TERMINŲ
APIBRĖŽIMAI

- *Parama studentams* – aukštosios mokyklos teikiamų paslaugų sistema, padedanti patenkinti studento emocinius, akademinius bei socialinius poreikius ir sudaranti prielaidas studento asmeninei gerovei ir studijų sėkmei užtikrinti (Sajienė ir Tamulienė, 2012).

ABSTRACT

This article presents the research on support needs of the most vulnerable students in non-university higher education. The research results have revealed that older, part-time students who have family and/or work responsibilities focus on academic information and counselling, foreign language training, distance study centre, legal counselling and psychological counselling services. It has also been found that traditional age, full-time students who have no work and/or no family responsibilities and whose motivation to study is low require more career designing, psychological counselling, student accommodation, financial support and legal counselling services.

DEFINITIONS OF KEY TERMS

- *Student support* – the system of services provided by a higher education institution, which fulfils students' emotional, academic and social needs and is a precondition for increasing student's individual welfare and academic success (Sajienė & Tamulienė, 2012).

- *Akademinė parama* – aukštosios mokyklos paslaugos, skirtos studentų poreikiams, tiesiogiai susijusiems su studijų procesu, patenkinti (Sajienė ir Tamulienė, 2012).
- *Neakademinė parama* – aukštosios mokyklos paslaugos, orientuotos į studento emocijų ir socialinių poreikių, tiesiogiai nesusijusių su studijų procesu, patenkinimą (Sajienė ir Tamulienė, 2012).
- *Netradicinio amžiaus studentai* – vyresni nei 25 metų amžiaus studentai, studijuojantys aukštojo mokslo institucijoje (Wyatt, 2011).
- *Pažeidžiamiausi studentai* – studentai, kuriems yra būdinga didesnė iškritimo iš studijų rizika.
- „*Pirmos kartos*“ *studentai* – studentai, kurie savo šeimoje yra pirmieji, siekiantys įgyti aukštąjį išsimokslinimą (Franklin ir Slates, 2012; Forbus, Newbolt ir Mehta, 2011).
- *Tradicinio amžiaus studentai* – 18–25 metų amžiaus studentai, studijuojantys aukštojo mokslo institucijoje (Wyatt, 2011).

ĮVADAS

Europos aukštojo neuniversitetinio sektoriaus institucijas vienijančio tinklo¹ vizijoje numatyta, kad iki 2025 metų apie 40 procentų asmenų, besirenkančių studijas aukštosiose neuniversitetinėse mokyklose, sudarytų: a) vyresniojo amžiaus asmenys, siekiantys įgyti aukštąjį neuniversitetinį išsimokslinimą pirmą kartą; b) vyresniojo amžiaus asmenys, sėkmingai plėtojantys savo karjerą ir siekiantys įgyti antrąjį aukštąjį išsimokslinimą; c) žemesniam socialiniam statusui priklausantys studentai (Leuven 2020: Europe's Knowledge Future, 2009). Tyrėjai (Wilmer, 2008; Giancola, Munz, Trares, 2008) pastebi, kad kolegines studijas yra linkę rinktis menkiau akademiškai pasirengę, žemesnio socioekonominio

¹ UASnet (Universities of Applied Sciences Network)

- *Academic student support* – services provided by a higher education institution that are aimed at the fulfilment of students' needs directly related to the process of studies (Sajienė & Tamulienė, 2012).
- *Non-academic student support* – services provided by a higher education institution that are related to the fulfilment of students' emotional and social needs that are not directly related to the process of studies (Sajienė & Tamulienė, 2012).
- *Non-traditional age students* – students who are above 25 years old and study at a higher education institution (Wyatt, 2011).
- *Most vulnerable students* – students with a higher drop-out risk.
- „*First generation*“ *students* – students who are the first in their family to complete higher education (Franklin & Slates, 2012; Forbus, Newbolt & Mehta, 2011).
- *Traditional age students* – 18–25 year-old students who study at a higher education institution (Wyatt, 2011).

INTRODUCTION

The Universities of Applied Sciences Network¹ foresees a vision that by 2025 approximately 40 percent of people who choose non-university higher education would be: a) older people who pursue non-university higher education for the first time; b) older people who have successful career and want to acquire another higher education; c) students with lower social status (Leuven 2020: Europe's Knowledge Future, 2009). Researchers (Wilmer, 2008; Giancola & Munz, Trares, 2008) noted that non-university higher education studies are usually chosen by students with poorer academic background, lower socio-economic status and by first generation students (Darmony & Fleming, 2009; Darmody & Smyth, 2008).

¹ UASnet (Universities of Applied Sciences Network)

statuso, pirmos kartos (Darmony ir Fleming, 2009; Darmody ir Smyth, 2008) studentai. Tarp asmenų, pasirinkusių kolegines studijas, yra didesnis dirbančių studentų procentas nei tarp universitetines studijas pasirinkusių asmenų (Darmody ir Smyth, 2008).

Moksliniai tyrimai (Davies, 2013; Ben-nion ir kt., 2011; Laird ir Cruce, 2009; Handel, 2009) rodo, kad žemesnius akademinius pasiekimus turintiems, pirmos kartos, žemesniam socioekonominiam statusui priklausantiems, vyresniojo amžiaus, dirbantiems bei iššęstinę studijų formą besirenkantiems asmenims yra būdinga didesnė „iškritimo iš studijų“ rizika, šių studentų adaptacija aukštojo mokslo institucijose yra sudėtingesnė.

Bolonijos proceso dokumentuose (Bergeno komunikatas, 2005; Londono komunikatas, 2007; Budapešto – Vienos komunikatas, 2010; Bukarešto komunikatas, 2012) teigiama, kad svarbu studentams sudaryti sąlygas, leidžiančias pabaigti studijas nepriklausomai nuo socialinių ir ekonominių kliūčių. Pažymima, kad socialinių Bolonijos proceso uždaviniai turi būti atlikti aukštojo mokslo institucijoms plėtojant paramą studentams (Liuveno komunikatas, 2009). Teigiama, kad parama studentams yra vienas iš pagrindinių elementų, lemiančių studentų patirtį aukštojo mokslo institucijose ir sudarančių sąlygas didesniai studijų prieinamumui. Pažymima, kad parama studentams, teikiama aukštojo mokslo institucijose, leidžia sėkmingai integruotis į aukštojo mokslo instituciją, sudaro sąlygas teigiamai patirčiai kaupti studijuojant ir padeda užtikrinti sklandų absolventų perėjimą iš aukštojo mokslo institucijos į darbo rinką (Bolonijos proceso įgyvendinimo Europos aukštojo mokslo erdvėje ataskaita, 2012²). Aukščiau apžvelgoje mokslinėje literatūroje bei dokumentuose akcentuojama, jog svarbu teikti paramą pažeidžiamiausiems studentams, t. y. studentams, kuriems gresia

It has also been found that a greater percentage of working students choose non-university higher education rather than university studies (Darmody & Smyth, 2008).

Scientific research (Davies, 2013; Ben-nion, A., Scesa, A. & Williams, R. (2011); Laird & Cruce, 2009; Handel, 2009) have revealed that individuals with lower academic achievements, first generation students, people with lower socio-economic status, older, working individuals and those who choose part-time studies have higher “drop-out” risks. Besides, their adaptation in higher education institutions is more complicated.

The Bologna process documents (Bergen Communique, 2005; London Communique, 2007; Budapest-Vienna Communique, 2010; Bucharest Communique, 2012) emphasise the importance of providing students with conditions that enable them to complete their studies regardless of any social and economic issues. It has to be emphasised that social tasks of the Bologna process should be implemented through the development of student support at higher education institutions (Leuven Communique, 2009). Student support is one of key elements that determines students' experience at higher education institutions and is a precondition for better accessibility of studies. It is noted that student support provided at higher education institutions enables successful integration into a higher education institution, allows accumulating positive experience during studies and helps to ensure smooth graduates' transition from a higher education institution into the labour market (The European Higher Education Area in 2012: Bologna Process Implementation Report, 2012²). The above mentioned scientific literature and documents emphasise the importance of providing support to the most vulnerable students, i.e. students with a higher drop-out risk. However it is not yet evident what support these students

² The European Higher Education Area in 2012: Bologna Process Implementation Report (2012)

² The European Higher Education Area in 2012: Bologna Process Implementation Report (2012)

didesnė iškritimo iš studijų rizika. Kita vertus, nėra aišku, kokios paramos reikia būtent šiems (vyresniojo amžiaus, pagal ištęstinę studijų formą studijuojantiems, turintiems darbinių ir / arba šeiminių įsipareigojimų arba tradicinio amžiaus studentams, neturintiems didelės motyvacijos studijuoti) studentams.

Straipsnyje pristatomame tyrime yra keliamas probleminis klausimas: *kokios paramos reikia koleginių studijų pažeidžiamiausių studentų grupėms?* Tyrimo objektas – pažeidžiamiausios studentų grupės priklausančių asmenų nuomonė apie paramos poreikius. Tyrimo tikslas – atskleisti pažeidžiamiausių studentų grupių paramos poreikius studijuojant kolegijoje. Numatytam tyrimo tikslui pasiekti keliami šie uždaviniai:

1. teoriškai pagrįsti pažeidžiamiausios studentų grupės būdingus bruožus;
2. atskleisti pažeidžiamiausių studentų grupių, pasirinkusių kolegines studijas, emocinių paveikslą;
3. nustatyti pažeidžiamiausių studentų grupių akademinės paramos poreikius;
4. nustatyti pažeidžiamiausių studentų grupių neakademinės paramos poreikius.

1 PAŽEIDŽIAMIAUSIŲ STUDENTŲ GRUPIŲ PARAMOS POREIKIAI: TEORINĖ DIMENSIJA

Parama studentams apibrėžiama kaip aukštosios mokyklos teikiamų paslaugų sistema, padedanti patenkinti studento emocinius, akademinis bei socialinius poreikius ir sudaranti prielaidas studento asmeninei gerovei ir studijų sėkmei užtikrinti (Tamulienė, 2014; Sajienė ir Tamulienė, 2012). Išskiriami du paramos studentams tipai: akademinė ir neakademinė parama. Mokslinės literatūros analizė (Tamulienė, 2014; Sajienė ir Tamulienė, 2012; Morgan, 2012; Thompson ir Mazer, 2009; Prebble ir kt., 2004, Pukelis ir Savickienė, 2004; LaPadula, 2003) atskleidė,

(older, part-time students, those who have family and/or work responsibilities or traditional age students whose motivation to study is low) actually require.

The research presented in this article has raised the following question – *what support do the most vulnerable student groups at non-university higher education require?* The research object – the most vulnerable students' opinion on support needs. The research aim – to reveal support needs of the most vulnerable student groups at non-university higher education. In order to achieve the aim the following tasks have been set:

1. To theoretically validate characteristics of the most vulnerable student groups;
2. To present an emotional image of the most vulnerable student groups at non-university higher education;
3. To identify academic support needs of the most vulnerable student groups;
4. To identify non-academic support needs of the most vulnerable student groups.

1 SUPPORT NEEDS OF THE MOST VULNERABLE STUDENT GROUPS: THORETICAL DIMENSION

Student support is defined as the system of services provided by a higher education institution, which fulfils students' emotional, academic and social needs and is a precondition for increasing students' individual welfare and academic success (Tamulienė, 2014; Sajienė & Tamulienė, 2012). Student support can be divided into academic and non-academic student support. The review of scientific literature (Tamulienė, 2014; Sajienė & Tamulienė, 2012; Morgan, 2012; Thompson & Mazer, 2009; Prebble et al., 2004, Pukelis & Savickienė, 2004; LaPadula, 2003) has

kad prie akademinio paramos studentams paslaugų tipo gali būti priskiriamos šios paslaugos: karjeros projektavimas, akademinis studentų informavimas ir konsultavimas, studentų priėmimas ir integravimas į studijas, pagalba tarptautiniams studentams, užsienio kalbų centro, bibliotekos ir nuotolinių studijų centro paslaugos; neakademinio tipo paramą studentams sudaro šios paslaugos: psichologinis konsultavimas, studentų apgyvendinimas, finansinė parama ir konsultavimas teisiniais klausimais, paslaugos, skirtos bendruomeniškumo jausmui plėtoti, ir paslaugos, užtikrinančios studentų sveikatą.

Pabrėžiama, kad parama svarbu visoms studentų grupėms, tačiau paramos teikimas ypač aktualu pažeidžiamiausioms studentų grupėms. Mokslinėje literatūroje (Wyatt, 2011; Shea ir Stone, 2011; Briedenhann, 2007; Miller ir Gleeson, 2007; Pearson, 2004) pažymima, kad parama ypač aktuali netradicinio amžiaus, iššęstinę studijų formą pasirinkusiems, dirbantiems studentams. Wyatt (2011) pastebi, kad šiandienos aukštųjų mokyklų teikiamos paramos studentams paslaugos yra labiau orientuotos į tradicinio amžiaus studentus, nepaisant to, jog pastaraisiais metais ženkliai daugėja netradicinio amžiaus studentų (Jungtinėse Amerikos Valstijose netradiciniai studentai sudaro apie 43 procentus visų besimokančiųjų). Zosky, Unger, White ir Mills (2003) atliktas tyrimas parodė, kad netradicinio amžiaus studentai patiria daug vidinių konfliktų, siekdami suderinti darbo, šeimos bei studijų metu keliamus reikalavimus, todėl gerokai dažniau nei tradicinio amžiaus studentai praleidžia paskaitas bei nutraukia studijas. Briedenhann (2007) atlikto tyrimo metu taip pat buvo nustatyta, kad netradicinio amžiaus studentai jaučiasi izoliuoti nuo aukštosios mokyklos gyvenimo, jiems sunkiau įsitraukti į bendras įvairių aukštosios mokyklos būrelių, organizacijų bei asociacijų veiklas ne tik dėl didelio užimtumo, bet ir dėl skirtingų tradicinio ir netradicinio amžiaus

revealed that academic student support services involve: career designing, academic student information and counselling services, student admission and integration into studies services, support for international students, foreign language centre services, library services, and distance study centre services. Non-academic student support involves the following services: psychological counselling services, accommodation services, financial support and legal counselling, services that promote a sense of community and health services.

The approach of student-centred studies emphasises the importance of student support to any student group; however, this support is particularly important to the most vulnerable student groups. Researchers (Wyatt, 2011; Shea & Stone, 2011; Briedenhann, 2007; Miller & Gleeson, 2007; Pearson, 2004) have noted that student support is very important to non-traditional age, part-time and working students. Wyatt (2011) notes that contemporary student support services provided by higher education institutions are more oriented towards traditional age students even though the number of non-traditional age students has significantly increased (in the United States of America around 43 percent of all students are non-traditional students). The research by Zosky, Unger, White & Mills (2003) has shown that non-traditional students experience a number of internal conflicts when trying to balance work, family and study related requirements. As a result they skip lectures and drop out from studies more often than traditional age students. Briedenhann's (2007) research has shown that non-traditional age students feel isolated from the life of a higher education institution and face difficulties when getting involved in group, organisation and association activities of their higher education institution not only because of being too busy but also because of differences in traditional age

studentų poreikių. Tyrėjai pastebi (Wyatt, 2011; Briedenhann, 2007; Pearson, 2004), kad netradicinio amžiaus studentų įsitraukimas į aukštosios mokyklos bendruomenės gyvenimą galėtų būti didinamas organizuojant įvairius renginius, klubus bei asociacijas, skirtas vyresniojo amžiaus studentams, į kurių veiklas būtų įtraukiami ne tik studentai, bet ir jų šeimos. Briedenhann (2007) atlikto tyrimo metu taip pat buvo pastebėta, kad siekiant teikti emocinę paramą vyresniojo amžiaus besimokantiejiems tikslinga organizuoti atskiras paramos grupes netradiciniams studentams, kurių metu besimokantieji galėtų dalytis savo patirtimi, kaip suderinti šeimos, darbo bei studijų įsipareigojimus. Pearson (2004) atlikto tyrimo metu buvo nustatyta, kad netradicinio amžiaus besimokančiųjų grupei priklausantiems studentams svarbu studijų prieinamumas ir lankstumas. Vyresniojo amžiaus besimokantiejiems aktualu paskaitų grafiko, egzaminų bei atsiskaitymų lankstumas, todėl būtų tikslinga dalį studijų perkelti į virtualią erdvę.

Tyrėjai (Wyatt, 2011; Pearson, 2004) taip pat pažymi, kad netradicinio amžiaus studentams svarbu ir aiškus informavimas apie studijų proceso administravimą, t. y. vyresniojo amžiaus studentams reikia išsamesnio paaiškinimo apie aukštojo mokslo institucijose galiojančias taisykles, studentų teises ir pareigas, mokėjimo už studijas, egzaminų laikymo bei atsiskaitymų organizavimo tvarką. Pastebima, kad siekiant patenkinti šiuos netradicinio amžiaus studentų poreikius, tikslinga daugiau dėmesio skirti akademinio konsultavimo bei informavimo paslaugoms.

Tyrimų, analizuojančių netradicinio amžiaus studentų poreikius, metu (Fincher, 2010; Pearson, 2004) nustatyta ir finansinės paramos studentams svarba. Fincherio (2010) nuomone, netradicinio amžiaus studentams turėtų būti sudaromos galimybės studijuoti ne tik pagal semestrus, bet ir renkant atskirus studijų dalykus. Sukūrus tokią

and non-traditional age students' needs. Yet another aspect highlighted by the researchers (Wyatt, 2011; Briedenhann, 2007; Pearson, 2004) is that non-traditional age students' involvement in the community life of a higher education institution could be increased by organising various events, clubs and associations for older students that would focus not only on students but also on their families. Briedenhann's (2007) research has also shown that older students would benefit from emotional support where separate support groups were established for non-traditional students where they could share their experience on how to balance family, work and study responsibilities. Pearson (2004) has found that non-traditional age students focus on accessibility and flexibility of studies. Older students emphasise the importance of flexibility in lecture schedules, exams and tasks. It would therefore be appropriate to transfer certain part of studies online.

The researchers (Wyatt, 2011; Pearson, 2004) have also indicated that non-traditional students need to be clearly informed about the administration of their study process, i.e. older students require more explicit explanations about the rules of a particular higher education institution, student rights and responsibilities, study fees, exam sessions and other tasks. It has been noted that in order to satisfy the above non-traditional age students' needs, it would be appropriate to focus more on academic student counselling and information services.

Research aimed at analysing non-traditional age students' needs (Fincher, 2010; Pearson, 2004) have also revealed the importance of financial support. Fincher (2010) notes that non-traditional students should be given opportunities to not only study in terms but also to choose different study subjects. This system would allow students to choose subjects and to pay for the credits rather than for the whole term. This would prolong their

sistemą, studentai turėtų galimybę pasirinkti norimus dalykus ir mokėti už išklaustyti kreditus, o ne viso semestro kainą. Tokiu būdu būtų pratęsiamas studijų laikas, tačiau sumažinama semestro studijų kaina. Atlikti tyrimai (Wyatt, 2011; Miller ir Gleeson, 2007) rodo, kad netradicinio amžiaus besimokantiejiems aktualesnės ir vaiko priežiūros paslaugos. Shea ir Stone (2011) pastebi, kad netradicinio amžiaus, moteriškos lyties, vaikų turinčioms studentėms taip pat aktualios karjeros ir psichologinio konsultavimo paslaugos, nes šios grupės studentų studijų tikslas dažnai yra savojo identiteto atradimas, priešingai nei vyrų, kurie studijas vyresniame amžiuje pradeda dėl geresnių karjeros perspektyvų. Shea ir Stone (2011) pažymi, kad pertrauką tarp vidurinės ir aukštosios mokyklos studijų padariusiems vyresniojo amžiaus besimokantiejiems būtų tikslinga teikti ir mokymosi mokyti paslaugas, kurios netradiciniams studentams padėtų adaptuotis prie aukštosios mokyklos gyvenimo.

Mokslinėje literatūroje (Huie, Winsler ir Kitsantas, 2012; Ryan, Barns ir McAuliffe, 2011; Beerens, 2011; Wang, 2010; Mamiseihvili, 2010; Darmony ir Smyth, 2008; Quirk, Timothy, Keith ir Quirk, 2001) plačiai diskutuojama apie darbo poveikį studentų studijavimo rezultatams. Atlikti tyrimai (Callender, 2008; Wang, 2010; Ryan ir kt., 2011) rodo, kad dirbantys studentai dažniau praleidžia paskaitas ir seminarus, mažiau laiko skiria individualių darbų atlikimui bei pasirengimui atsiskaitymams, rečiau naudojami bibliotekos išteklių bei laboratorijomis. Pastebima, kad šie studentai patiria didesnę nuovargį bei stresą, sunkiau sukoncentruoja dėmesį. Wang (2010) teigia, kad dirbantys studentai rečiau nei nedirbantys dalyvauja veiklose po paskaitų, įvairiuose aukštosios mokyklos organizuojamuose renginiuose, akcijose bei būreliuose. Pažymima, kad dirbantys studentai yra linkę dažniau nei nedirbantys nutraukti studijas ar jų nebaigti (Perna, 2010; Darmody ir Smyth,

study time but reduce the fee for a single term of studies. Research (Wyatt, 2011; Miller & Gleeson, 2007) have also revealed the importance of childcare services to non-traditional age students. Shea & Stone (2011) have noted the importance of career and psychological counselling services to non-traditional age female students with children whose study aim is often related to finding one's own identity. Male students, on the contrary, often start studies at older age due to better career prospects. Shea & Stone (2011) note that it would be appropriate for older students who have had a gap between secondary education and higher education to be provided with learning to learn services that would enable non-traditional students to adapt to the life of a higher education institution.

The effect of work on student learning achievements has been widely discussed in scientific literature (Huie, Winsler, & Kitsantas, 2012; Ryan, Barns, & McAuliffe, 2011; Beerens, 2011; Wang, 2010; Mamiseihvili, 2010; Darmony and Smyth, 2008; Quirk, Timothy, Keith, & Quirk, 2001). A number of different research (Callender, 2008; Wang, 2010; Ryan et al., 2011) have shown that working students more often miss lectures and seminars, spend less time on individual tasks and preparing for exams, as well as use library resources and laboratories less often. These students experience greater stress and fatigue and have difficulties when focusing on certain things. Wang (2010) claims that working students participate in after-class activities, various events and group sessions organised by a higher education institution less often than those students who do not work. It has also been noted that working students tend to terminate their studies or drop out from studies more often than those who do not work (Perna, 2010; Darmody & Smyth, 2008). A research conducted by Quirk et al. (2001) has shown that the more hours per week students work the worse their learning

2008). Quirko ir kt. (2001) atlikto tyrimo metu buvo nustatyta, kad kuo daugiau valandų per savaitę studentai dirba, tuo prastesni jų studijavimo rezultatai. Tyrimo metu pastebėta, kad pradėti dirbti dažniau linkę tie studentai, kurių studijavimo pasiekimai jau iki pradedant dirbti buvo mažesni, šie studentai buvo mažiau patenkinti savo studijavimo patirtimi, studijų metu susidurdavo su daugiau problemų (Quirk ir kt., 2001).

Tyrėjai (Davies, 2013; Bennion, Scesa ir Williams, 2011) pastebi, kad, nors aukštojo mokslo institucijose nuolatos auga iššęstinių studijų formą besirenkančių studentų skaičius, vis dėlto šių studijų formą besirenkantys studentai dažnai aukštojo mokslo institucijoje jaučiasi priklausantys „žemesniajai klasei“, nepakankamai dėmesio teikiama jų paramai. Atliktų tyrimų metu (Laird ir Cruce, 2009; Handel, 2009) buvo pastebėta, kad iššęstines studijas pasirinkusių ir studijas baigusių studentų procentas yra mažesnis. Moro-Egido ir Panadeso (2010) tyrimo rezultatai atskleidė, kad iššęstinių studijų studentai yra mažiau patenkinti studijavimo patirtimi nei nuolatinio studijų studentai. Darmony ir Fleming (2009) tyrimo metu taip pat buvo nustatyta, jog iššęstinių studijų studentai gauna nepakankamai paramos. Tyrime dalyvavę iššęstinių studijų studentai pažymėjo, kad dauguma paramos studentams paslaugų yra teikiama įprastu darbo laiku, o paskaitos iššęstinėse studijose vyksta vakarais arba savaitgaliais, todėl studentai neturi galimybės pasinaudoti teikiama parama. Davies (2013) tyrimo metu taip pat buvo atskleista, kad iššęstinių studijų studentai dažnai praleidžia paskaitas dėl to, jog sudėtinga suderinti paskaitų grafiką su darbo laiku. Darmony ir Fleming (2009) pastebi, kad iššęstinių studijų studentai dažnai susiduria su darbdavių nenoru „išleisti“ į studijas. Laird ir Cruce (2009) tyrimo rezultatai atskleidė, jog iššęstinių studijų studentai rečiau dalyvauja bendruomeniškumą skatinančiose veiklose,

achievements are. This research has also revealed that it is more likely that students who decide to start working have worse learning achievements, are less satisfied with their study experience and face a number of problems during their studies (Quirk et al., 2001).

The researchers (Davies, 2013; Bennion, Scesa, & Williams, 2011) note that the number of part-time students at higher education institutions has been constantly increasing. However, part-time students often feel as being the members of “the lower class” at their higher education institution and lack attention to their support. The research (Laird & Cruce, 2009; Handel, 2009) have shown that the number of students to graduate from part-time studies is lower. The research by Moro-Egido and Panades (2010) has revealed that part-time students are less satisfied with their study experience than full-time students. Darmony & Fleming (2009) have also found that part-time students receive insufficient support. Part-time students who participated in the research emphasised that student support services were usually provided during work hours. However, lectures in part-time studies were usually organised in the evenings or weekends. So students lost a possibility to use these services. Davies’ (2013) research has also shown that part-time students often miss their lectures because it is difficult for them to reconcile their lecture and work schedules. Darmony & Fleming (2009) note that part-time students’ employers are often unwilling to “let them attend” their lectures. Laird & Cruce (2009) have found that part-time students are less willing to participate in activities that promote the sense of community, and less frequently communicate with administration and academic personnel of their department. Laird & Cruce (2009) claim that in order to improve communication between part-time students and the community of the department, it would be appropriate to encourage e-communication.

rečiau komunikuoja su fakulteto administracija bei akademinio personalu. Laird ir Cruce (2009) teigia, kad siekiant didinti išėstinių studijų studentų komunikaciją su fakulteto bendruomene tikslinga skatinti bendravimą elektroniniu būdu.

Tamulienės (2014) atliktame tyrime išskiriama ir kita pažeidžiamiausių studentų grupė, t. y. studentai, kurie yra tradicinio amžiaus, studijuoja pagal nuolatinę studijų formą, nedarba, tačiau jų motyvacija studijuoti menka, menkesni akademiniai pasiekimai, dažnai nelanko paskaitų. Bahr (2010) tokius studentus priskiria „atsitiktinai įkritusio“ tipo studentams, kurie rinkdamiesi studijas negalvojo apie ketinamą įgyti profesiją, šio tipo studentų svarbiausias tikslas buvo tiesiog „gauti studento statusą“. Bahr (2010) atlikto tyrimo metu buvo nustatyta, kad šiam tipui priklausantys studentai dažniausiai studijas nutraukia ir jų nebaigia.

Apibendrinant galima išskirti dvi pažeidžiamiausias studentų grupes, kurioms aktualiausia parama: 1) vyresniojo amžiaus, pagal išėstinę studijų formą studijuojančius studentus, kurie yra dirbantys ir / ar turi įsipareigojimų namų ūkiui, ir 2) tradicinio amžiaus, pagal nuolatinę studijų formą studijuojančius studentus, kurie nėra dirbantys ir neturi įsipareigojimų namų ūkiui, tačiau jų menkesnė studijavimo motyvacija. Remiantis šiame straipsnyje pristatomu empiriniu tyrimu bus siekiama atskleisti, kokia parama yra aktuali šių grupių studentams.

2

TYRIMO METODOLOGIJA IR METODIKA

Siekiant nustatyti pažeidžiamiausių studentų grupių paramos poreikius buvo taikyta kokybinė metodologija. Pasirinktas duomenų rinkimo metodas – focus grupės diskusija. Siekiant numatyto tyrimo tikslo buvo suformuotos dvi pažeidžiamiausių studentų

In her research Tamulienė (2014) has distinguished yet another group of the most vulnerable students, i.e. traditional age, full-time students who do not work but have lower academic achievements, face nonattendance issues and lack motivation. Bahr (2010) categorises such students as “drop-in” students who choose their studies without thinking about a profession that they will acquire. Their main aim is to simply “get the status of student”. Bahr’s (2010) research has shown that students in this category usually terminate their studies without graduating.

The two most vulnerable student groups that require support are: 1) older, part-time students who have family and/or work responsibilities and 2) traditional age, full-time students who do not work and have no family responsibilities but lack motivation to study. The empirical research presented in this article aims at identifying what support these student groups require.

2

RESEARCH METHODOLOGY AND METHODS

Qualitative methodology was applied in order to identify support needs of the most vulnerable student groups. Data was collected through the focus group discussion. To achieve the aim of the research, two most vulnerable student groups were established – “Reality of

grupės: „Gyvenimo realybės“ bei „Jaunatvinio maksimalizmo“. Pagrindiniai teoriniai kriterijai, kuriais remiantis sudaryta „Gyvenimo realybės“ diskusijų grupė, buvo šie:

1. studentai, studijuojantys pagal iššęstinę studijų formą;
2. vyresniojo amžiaus, padarę pertrauką tarp vidurinės mokyklos ir studijų kolegijoje;
3. dirbantys ir / arba turintys įsipareigojimų namų ūkiui.

„Jaunatvinio maksimalizmo“ diskusijų grupė buvo sudaryta remiantis tokiais teoriniais kriterijais:

1. studentai, studijuojantys pagal nuolatinę studijų formą;
2. tradicinio amžiaus studentai, t. y. studentai, studijas aukštojo mokslo institucijoje pasirinkę iš karto po vidurinės mokyklos baigimo;
3. nedirbantys ir neturintys įsipareigojimų namų ūkiui studentai;
4. studentai, kurių prastesni akademiniai pasiekimai, kurie dažnai nelanko paskaitų.

Pirmoje lentelėje pateikiamos išsamesnės diskusijų grupės dalyvių charakteristikos.

Tyrimo etika, organizavimas ir eiga. Tyrimas buvo vykdytas 2013 m. rugsėjo–spalio mėnesiais. Vidutinė focus grupės diskusijos trukmė – 45 minutės. Kai kurių numatytų klausimų formuluotės buvo keičiamos priklausomai nuo diskusijos eigos. Diskusijos pradžioje dalyviai buvo pakartotinai informuojami apie tyrimo tikslą, nurodoma, jog tyrimo metu gauti duomenys bus pateikti tik apibendrintai, užtikrinamas tyrimo dalyvių konfidencialumas. Gavus tyrimo dalyvių sutikimą grupinė diskusija buvo įrašoma į diktofoną, o vėliau transkribuojama. Tyrimo metu buvo vykdytos dvi grupinės diskusijos – viena su studentais, priklausančiais „Gyvenimo realybės“ grupei, kita – su studentais, priklausančiais „Jaunatvinio maksimalizmo“ grupei.

Life” and “Youth Maximalism”. Key theoretical criteria used for the formation of the “Reality of Life” discussion group were:

1. Part-time students;
2. Older students who had a gap between secondary school graduation and their non-university higher education;
3. Working students and (or) those who have family responsibilities.

“Youth Maximalism” discussion group involved those students who satisfy the following criteria:

1. Full-time students;
2. Traditional age students, i.e. those who started non-university higher education after secondary school graduation;
3. Non-working students and those who do not have family responsibilities;
4. Students with poorer academic achievements and those who have nonattendance issues.

More detailed characteristics of the above discussion group participants are provided in Table 1.

Research ethics, organisation and progress. The research was carried out in September – October 2013. Each focus group discussion lasted approximately 45 minutes. Formulations of certain questions had to be changed depending on how the discussion developed. Before the discussion its participants were once more informed about the research aim and were told that research data will be generalised and their confidentiality will be ensured. With the permission of research participants, group discussion was recorded and later transcribed. Two group discussions were organised during the research: one with students who belong to the group of “Reality of Life” and the other with students from the group of “Youth Maximalism”.

1 lentelė. **Focus grupių dalyvių charakteristikos**Table 1. **Focus group participants' characteristics**

	FOCUS GRUPĖS PAVADINIMAS FOCUS GROUP TITLE	
	GYVENIMO REALYBĖ REALITY OF LIFE	JAUNATVINIS MAKSIMALIZMAS YOUTH MAXIMALISM
Imties dydis Sample size	10	6
Lytis Sex	6 – vyrai, 4 – moterys 6 – males, 4 – females	3 – vyrai, 3 – moterys 3 – males, 3 – females
Amžiaus vidurkis Average age	27,3	20
Kursas Year	Trečias third	Antras second
Studijų forma Form of studies	Iššęstinė Part-time	Nuolatinė Full-time
Įsipareigojimas darbo rinkoje Work responsibilities	Visi focus grupės dalyviai nurodė, jog yra dirbantys; devyni dalyviai nurodė, jog dirba 40 valandų per savaitę, viena dalyvė – 20 valandų. All focus group participants work; 9 participants work 40 hours per week, 1 participant works 20 hours per week.	5 focus grupės dalyviai yra nedirbantys, 1 focus grupės dalyvis nurodė, kad kartais dirba pagal neterminuotą darbo sutartį. 5 focus group participants are unemployed, 1 focus group participant occasionally works with a contract of indefinite duration.
Įsipareigojimas namų ūkiui Family responsibilities	Trys focus grupės dalyviai nurodė, jog yra sukūrę savo šeimas bei turi vaikų. 3 focus group participants are married and have children.	Visi focus grupės dalyviai nėra sukūrę šeimų, neturi vaikų. Focus group participants are neither married nor have children.

Gautų duomenų analizės procedūros. Gautų duomenų analizei atlikti taikyta turinio analizė. Grupinės diskusijos metu surinkti duomenys buvo transkribuojami, vėliau skaitant parengtą interviu tekstą buvo žymimi prasminiai vienetai. Remiantis išskirtais prasminiais vienetais buvo apibrėžiamos kategorijos. Kuriant kategorijas buvo taikytos atvirojo bei fokusuoto kodavimo procedūros. Atvirojo kodavimo procedūra buvo taikyta siekiant atskleisti „Gyvenimo realybės“ bei „Jaunatvinio maksimalizmo“ grupėms priklausančių studentų emocinį paveikslą, o fokusuoto kodavimo procedūra taikyta siekiant nustatyti skirtingų paramos studentams paslaugų poreikį.

Data analysis procedures. Content analysis was used for the analysis of research data. Data collected during group discussions were transcribed and then meaningful units were highlighted when reading the text of the interview. These units were then used to define categories. Open and focused coding procedures were used when creating categories. An open coding procedure was used to present an emotional image of students from the groups of “Reality of Life” and “Youth Maximalism” while the procedure of focused coding was used to identify the need of different student support services.

3

TYRIMO „PAŽEIDŽIAMIAUSIŲ STUDENTŲ GRUPIŲ PARAMOS POREIKIAI“ REZULTATAI

3.1. PAŽEIDŽIAMIAUSIŲ KOLEGINIO SEKTORIAUS STUDENTŲ GRUPIŲ EMOCINIS PAVEIKSLAS

Siekiant nustatyti pažeidžiamiausių studentų grupių paramos poreikius visų pirma buvo atskleidžiamas jų emocinis paveikslas, dominavęs grupinės diskusijos metu. Atlikus atvirojo kodavimo procedūrą buvo išskirtos kategorijos, nusakančios abiejų grupių emocinį paveikslą (2 lentelė).

Darbo ir studijų suderinamumo problema išryškėjo iš šių „Gyvenimo realybės“ tyrimo dalyvių pasisakymų (kalba netaisyta): *„po paskaitų einu į darbą, darbą baigiu pusę vienuolikos vakaro, o nuo aštuonių ryto į paskaitas. Tai namų darbo, kurį reikia pateikti kitai dienai, nepadarau“*; *„nes, matot, tie grafikai [past. darbo] yra sudaryti iki šešių, penkių valandų vakaro. Tai jau nieko nesinori po darbo“*. Diskutuojant apie darbo ir studijų suderinamumo problemas taip pat išryškėjo ir tyrimo dalyvių jaučiama „kalte“ dėl to, jog per mažai dėmesio skiria šeimai ir vaikams (kalba netaisyta): *„vaikai yra nuskriausti, bet ką daryt, toks gyvenimas“*; *„vaikai integruojasi*

3

RESULTS OF THE RESEARCH “SUPPORT NEEDS IDENTIFICATION OF THE MOST VULNERABLE STUDENT GROUPS”

3.1. EMOTIONAL IMAGE OF THE MOST VULNERABLE STUDENT GROUPS AT NON-UNIVERSITY HIGHER EDUCATION

To identify support needs of the most vulnerable student groups, their emotional image that prevailed in the group discussion was revealed. An open coding procedure enabled distinguishing categories that describe an emotional image of the two groups (Table 2).

The issue of managing work and studies has been highlighted in the following statements by the participants of the “Reality of Life” (speech not edited): *“after lectures I go to work, finish it at half past ten in the evening and my lectures start at eight in the morning. So I don’t do my homework for the following day”*; *“because, you see, these shifts [note: work] end at five, six in the evening. So you simply don’t want anything else after work”*. When discussing problems that students face trying to manage work and studies, research participants have said that they feel “guilty” for not spending enough time with their family and children (speech not edited): *“children are hurt, but that’s life”*; *“children integrate into the society*

2 lentelė. „Gyvenimo realybės“ ir „Jaunatvinio maksimalizmo“ focus grupių emocinio paveikslų skirtumai

Table 2. Differences in the emotional image of the “Reality of Life” and “Youth Maximalism” focus groups

„GYVENIMO REALYBĖ“ “REALITY OF LIFE”	„JAUNATVINIS MAKSIMALIZMAS“ “YOUTH MAXIMALISM”
- Darbo ir studijų suderinamumo problema. Issues of balancing work and studies. „Kaltė“ dėl vaikų, šeimos. Feeling “guilty” for children and family. - Stipri integracija į kolegijos gyvenimą. Strong integration into the life of a university of applied sciences. - Išskirtinumo jausmas bendraujant su dėstytojais. Feeling exceptional when communicating with teachers. - Adaptacijos prie aukštosios mokyklos gyvenimo sunkumai. Difficulties when adapting to the life of a higher education institution.	- Darbo rinkos nežinomybė. Uncertainty in the labour market. - Nereikalingumo jausmas. Feeling irrelevant. - Nusivylimas studijomis. Disappointment in studies. - Dėstytojo asmenybės svarba. Importance of teacher’s personality.

į visuomenę, sužino, koks gyvenimas. Tik kad nereikėtų paskui psichologinių konsultacijų [past. vaikams]“. Grupinės diskusijos metu tyrimo dalyviai teigė, kad jie jaučia stiprią integraciją į aukštąją mokyklą (kalba netaisyta): „gal net labiau integruoti [past. į kolegijos gyvenimą] negu kiti studentai“. Analizuojant grupinės diskusijos metu gautus tyrimo duomenis pastebėta, kad stiprios integracijos į aukštosios mokyklos gyvenimą priežastis yra išskirtinumo jausmas bendraujant su dėstytojais. Tyrimo dalyviai šį išskirtinumą patys įvardijo tokiais pasisakymais (kalba netaisyta): „ir net patys dėstytojai pasako, kad su jumis tai įdomios paskaitos, yra apie ką padiskutuoti, turit ką pasakyt. Dieniniai tai sėdi, tyli, išsižioję ir nieko nepasakys“; „patys dėstytojai kitaip bendrauja. Bendrauja kaip lygus su lygiu. Jie labiau supranta. Ai čia vaikai, čia taip“; „žiūri į mus kitaip, nes mato, kad mes labiau į gyvenimą kabinamės, pradedam dirbti“.

Diskusijos metu „Gyvenimo realybei“ priklausantys informantai įvardijo, kad studijų pradžioje jiems buvo sudėtinga adaptuotis prie aukštosios mokyklos gyvenimo (kalba netaisyta): „tokių nekasdieninių situacijų buvo, nes dauguma, aišku, kas po mokyklos, gal labai lengva iš karto išokti į tą patį ritmą, o jeigu darai tarpą, gaunasi sudėtinga vėl mokytis toliau“; „buvo sunku tiesiog prisiminti elementarius mokyklinius dalykus, matematikoje formules tas eilines tokias, paprastas, nes pasimiršę“.

„Jaunatvinio maksimalizmo“ diskusijų grupės dalyvių emocinį poveiklį atskleidžiančios kategorijos pavaizduotos antroje lentelėje. Nors tyrimo dalyvių darbo rinkos nežinomybė labiausiai atsiskleidė analizuojant karjeros projektavimo paslaugų poreikį (1.2 poskyris), vis dėlto tokie informantų pasisakymai kaip (kalba netaisyta) „ir dabar mes nežinom, ką mes veiksime baigę“; „nelabai žinom [pastaba: kur dirbti galėsime]. Visi klausia <...> kur tu galėsi dirbti? Pagrindinis klausimas visų“. Grupinės diskusijos su

and get to know life. But it might happen that they [note: children] will require psychological counselling later on“. Group discussion participants have also emphasised better integration into a higher education institution (speech not edited): “maybe even better integrated [note: into the life of a university of applied sciences] than other students“. The analysis of data from the group discussion has shown that the reason for better integration into the life of a higher education institution is feeling exceptional when communicating with teachers. The following research participants’ statements illustrate this feeling (speech not edited): “and even teachers say that they find lectures with us interesting, we can discuss things and we have something to say. Those full-time students just sit and don’t say anything”; “teachers communicate differently. They communicate as if we were all equal. They understand better. Oh that’s children, this is what”; “they treat us differently because they see that we’re trying hard in life, we start working”.

Informants from the “Reality of Life” group indicated that they had difficulties when adapting to the life of a higher education institution at the beginning of their studies (speech not edited): “there were extraordinary situations because the majority, well apart from those who entered straight after school into the same rhythm, but if there’s a gap, you find it difficult to start learning again”; “it was difficult to remember simple things from school, these simple mathematical formulas because we had forgotten things”.

Table 2 introduces categories that help to present the emotional image of the “Youth Maximalism” group participants. Research participants’ uncertainty in the labour market has been best revealed through the analysis of the need of career designing services (section 1.2) and such statements as (speech not edited): “and we now don’t know what we’re going to do after graduation”; “we’re not sure [note: where we’ll be able to work]. Everyone

informantais metu taip pat vyravo tokios replikos kaip (kalba netaisyta) „*eisim į stoties dirbti*“, „*eisim į fabriką*“, o tai rodo, kad informantai sunkiai geba studijas susieti su tolimesnio gyvenimo planais. Grupinės diskusijos metu išryškėja ir tai, jog aukštojo mokslo institucijoje studentai jaučiasi nereikalingi. Šį jausmą studentai įvardija šiomis frazėmis (kalba netaisyta): „*kažkokie mes kaip ir nereikalingi kažkokie*“, „*nu tokie kaip bandomieji triušiai*“. Analizuojant tyrimo metu gautus duomenis atsiskleidė ir tyrimo dalyvių nusivylimas studijomis, lūkesčių neišpildymas (kalba netaisyta): „*būtume anksčiau apie viską perspėti, būtų buvę mažiau nusivylimų*“, „*kai kuriomis paskaitomis tai mes esam visiškai nusivylę, dėstytojai, ir paskaitomis*“. Pastarąjį nusivylimo studijomis jausmą informantai sieja su dėstytojo asmenybės svarba. Vienas tyrimo dalyvis, apibendrinamas kitų informantų išsakytą nusivylimą studijomis, atskleidžia, jog nusivylimas studijomis yra ir studentų lankomumo problema (kalba netaisyta): „*yra dėstytojas, va, atrodo, pasidarys skaidres, viską, bet atrodo, kad jisai viską sausai beria ir pats, jam nelabai pačiam patinka, ką jisai mums pasakoja. Paprasčiausiai nėra noro eiti į paskaitas, kuriose tau neįdomu sėdėti, nes gal dalykas naudingas tau specialybėje, gal jisai yra įdomus, bet jis neįdomiai pateikiamas, nes tas žmogus, kuris mums dėsto, jam pačiam atrodo neįdomu*“.

Apibendrinant tyrimo rezultatus galima daryti išvadą, kad „Gyvenimo realybei“ priklausantys studentai turi daug artimesnį emocinį ryšį su dėstytojai nei „Jaunatvinio maksimalizmo“ grupei priklausantys studentai. „Jaunatvinio maksimalizmo“ grupei priklausantys studentai jaučiasi nusivylę studijomis, nereikalingi, neturi savo karjeros vizijos, studijų negeba susieti su tolimesniais gyvenimo planais, t. y. nemato studijų prasmės. „Gyvenimo realybės“ grupių studentai, priešingai, aiškiai mato savo studijų prasmę, supranta, jog tai, ką „jie gaus studijų metu“,

keeps asking <...> where you're going to work? That's the most important question“. During the discussion the informants have also made such remarks as “*we'll go to work in construction sites*”; “*we'll go to factory*” which indicate that they find it difficult to relate their studies to their future life plans. Group discussion has also shown that students feel irrelevant to their higher education institution. The following phrases illustrate the feeling (speech not edited): “*we are sort of irrelevant*”; “*just like some guinea-pigs*”. The analysis of the research data has also revealed students' disappointment in their studies and unfulfilled expectations (speech not edited): “*if they had warned us before, there would have been less disappointment*”; “*we're totally disappointed with some lectures, teachers*”. The informants tend to relate the feeling of disappointment in studies to the importance of teacher's personality. One research participant generalised other informants' disappointment in studies and noted that this disappointment is the reason for nonattendance of lectures (speech not edited): “*well there is a teacher, has prepared slides and everything but just repeats everything and it looks that he himself doesn't really like what he tells us. I simply do not want to go to lectures that I don't find interesting. Maybe the subject itself is useful for you, your occupation but it is presented in boring manner and the person who teaches us, it looks that it's not interesting to him*”.

After generalising the research results a conclusion could be drawn that the “Reality of Life” group students have much closer emotional connection with their teachers than students from the “Youth Maximalism” group. Students from the latter group are disappointed in their studies, feel irrelevant, have no career vision and are unable to relate their studies to their future life plans, i.e. cannot see the meaning of studies. Students from the “Reality of Life” group, on the contrary, can clearly see the meaning of studies and understand

priklauso tik nuo jų pačių, tačiau susiduria su studijų, darbo ir šeimos suderinamumo problemomis.

3.2. PAŽEIDŽIAMIAUSIŲ KOLEGIJOS STUDENTŲ GRUPIŲ AKADEMINĖS PARAMOS POREIKIŲ IDENTIFIKAVIMAS

Diskusijos apie akademines paramos studentams paslaugas metu buvo išskirtos tokios paslaugos (Tamulienė, 2014): karjeros projektavimas, akademinis studentų informavimas ir konsultavimas, studentų priėmimas ir integravimas į studijas, užsienio kalbų centro paslaugos, bibliotekos ir nuotolinių studijų centro veikla.

Karjeros projektavimo paslaugų poreikis. Analizuojant karjeros projektavimo paslaugų poreikį „Gyvenimo realybės“ grupėje prieita prie išvados, jog šių paslaugų poreikį geriausiai apibūdina kategorija „Reikia jaunesniems studentams, bet ne mums“ (3 lentelė). Tokį požiūrį į karjeros projektavimo paslaugų poreikį atspindi šie studentų pasisakymai (kalba netaisyta): „gal tiem, kur baigė tik dvylika, tai ir reikia, bet mums tai, manau, nereikia“; „daugumai, pavyzdžiui, paimkim tuos jaunesnius studentus, kurie po mokyklos, ne mes. Ateina jie, dauguma [pastaba: į darbą] bijo, nesupranta, ką tame darbe reikia jiems daryti, bando daryti viską, tada nespėja, niekas nesigauna“. „Jaunatvinio maksimalizmo“ grupių studentų požiūris į karjeros projektavimo paslaugas tinkamiausiai gali būti apibūdinamas kategorija „Reikia, bet nenorim“ (3 lentelė). Diskusijos apie karjeros projektavimo paslaugų poreikį metu studentai teigė, jog (kalba netaisyta) „gal reikėtų, bet nelabai girdėję mes...“; „nu turėjom paskaitą apie karjeros valdymą, bet nežinau...“; „praverstų turbūt tokios paslaugos“; „reikėtų turbūt apie darbo rinką žinot...“. Įdomu tai, kad po skirtingų pasvarstymų apie karjeros projektavimo poreikį studentai prieina išvadą, kad (kalba netaisyta) „ne, galbūt šita paslauga nėra pirmoje

that everything that they “will get in studies” depends on them. However, they face issues of balancing studies, work and family responsibilities.

3.2. IDENTIFYING ACADEMIC SUPPORT NEEDS OF THE MOST VULNERABLE STUDENT GROUPS AT NON-UNIVERSITY HIGHER EDUCATION STUDIES

The discussion on academic support has helped to identify the following services (Tamulienė, 2014): career designing, academic student information and counselling services, student admission and integration into studies services, support for international students, foreign language centre services, library services, and distance study centre services.

Need for career designing services. The analysis of the need for career designing services among the members of the “Reality of Life” group has shown that the need for such services could be best described by the category “Younger students need this but not us” (Table 3). This approach is illustrated by the following students’ remarks (speech not edited): “maybe those who only graduated from a secondary school need this, but I don’t think that we need this”; “for the majority, for example, let’s take these younger students straight after school, not us. Lots of them come [note: to work], scared, don’t understand what to do at work, try to do everything but don’t have time, don’t succeed”. The attitude of the “Youth Maximalism” group members towards career designing services is best described by the category “We need but do not want this” (Table 3). Discussion on the need for career designing services has revealed that (speech not edited) “maybe we need them but haven’t heard much...”; “well we had a lecture on career management but I don’t know...”; “such services would be useful”; “we should most probably know about the labour market...”. Even though after sharing different opinions on the need for career designing services students draw a conclusion that (speech

vietoje. Tai tikrai nėra pirmoje vietoje“, o diskusijos pabaigoje paprašyti išskirti esmines paramos paslaugas karjeros projektavimą pamini prie svarbiausių paslaugų. Paklausti, kodėl diskusijos pradžioje šias paslaugas įvardijo kaip mažiausiai svarbias, o pabaigoje kaip svarbiausias, studentai atsako (kalba netaisyta): „*kai apibendrini, žiūri kitaip*“.

Akademinių studentų informavimo ir konsultavimo paslaugos. „Gyvenimo realybės“ diskusijų grupės dalyvių paklausus apie akademinių informavimo ir konsultavimo paslaugas, studentai pastebi, jog ši paslauga nėra tinkamai teikiama. Studentai teigia, kad

not edited) “*no, maybe this service is not in the first place. It is definitely not in the first place*”, when asked to identify key support services at the end of their discussion, they emphasise career designing as one of key services. When asked why they put these services as the least important at the beginning of their discussion and as the most important after the discussion, students replied (speech not edited): “*you look differently at the whole picture*”.

Academic student information and counselling services. When discussing academic information and counselling services, students from the “Reality of Life” group have noted

3 lentelė. Pažeidžiamiausių studentų grupių akademinių paramos studentams paslaugų poreikių skirtumai
Table 3. Differences in the need for academic student support services in the most vulnerable student groups

„GYVENIMO REALYBĖ“ (KALBA NETAIKYTA) “REALITY OF LIFE” (SPEECH NOT EDITED)	„JAUNATVINIS MAKSIMALIZMAS“ (KALBA NETAIKYTA) “YOUTH MAXIMALISM” (SPEECH NOT EDITED)
<i>Karjeros projektavimo paslaugos</i> <i>Career designing services</i>	
„Reikia jaunesniems studentams, bet ne mums“. “Younger students need this but not us”.	„Reikia, bet nenorim“. “We need but do not want this”.
<i>Akademinių studentų informavimas ir konsultavimas</i> <i>Academic student information and counselling services</i>	
„Padėtų sutaupyti laiko“. “Would help to save time”.	„Pakanka informacijos iš dėstytojų“. “Sufficient amount of information from teachers”.
<i>Studentų priėmimas ir integravimas į studijas</i> <i>Student admission and integration into studies services</i>	
„Pagalba grįžtant į švietimo sektorių“. “Help to return into education”.	„Aukštosios mokyklos taisyklių supratimas“. “Understanding rules of a higher education institution”.
<i>Užsienio kalbų centro veikla</i> <i>Foreign language centre services</i>	
„Papildoma galimybė pagilinti užsienio kalbų žinias“. “Additional possibility to improve foreign language knowledge”.	„Reikėtų, bet tingėtumėm eiti“. “We should but would be lazy to go”.
<i>Bibliotekos paslaugos</i> <i>Library services</i>	
„Nėra to, ko reikia“. “Lacks things that we need”.	„Reikia, kai internete nerandam“. “We need this when we can't find something online”.
<i>Nuotolinių studijų centro paslaugos</i> <i>Distance study centre services</i>	
„Galimybė pagilinti žinias“. “Possibility to improve knowledge”.	„Galimybė išvengti nemėgstamų paskaitų“. “It's a chance to avoid lectures that we don't like”.

akademinio informavimo ir konsultavimo paslaugų teikimas jiems yra aktualus, nes gali padėti produktyviau planuoti laiką bei lengviau suderinti darbą su studijomis (kalba netaisyta): „*šitas dalykas tai nežinau kiek jis gerai daromas, nes tvarkaraščio pateikimas paskutinę dieną kitą kartą yra problemiškas; gerai būtų, kad kokią savaitę dvi, prieš sesiją pateiktų*“; „*iš tikrųjų gerai būtų, nes, pavyzdžiui, kitąkart derini, gal man net ir atostogų neprisireiktų imti*“. Diskutuoju apie akademinio konsultavimo ir informavimo paslaugas paliečiama ir neformaliu bei savaiminiu metu įgytų gebėjimų įskaitymo problema. Studentai pastebi, jog (kalba netaisyta) „*kitąkart ateini į paskaitą ir klausai tą patį [pastaba: ką jau žinai iš darbinės patirties]*“. Diskusijos metu studentai pažymi, kad neformaliu ir savaiminiu metu įgytų gebėjimų įskaitymas, kaip ir laiku pateikiamas tvarkaraštis, leistų sutaupyti laiko, t. y. akademinio studentų informavimo ir konsultavimo paslauga siejama visų pirma su galimybe sutaupyti laiko (3 lentelė).

Analizuojant „Jaunatvinio maksimalizmo“ diskusijų grupėje dalyvavusių studentų požiūrį į akademinio informavimo bei konsultavimo paslaugas pastebėta, kad jį geriausiai apibūdina kategorija „pakanka informacijos iš dėstytojų“ (3 lentelė). Diskusijos metu studentai teigė, jog (kalba netaisyta): „*šito mums nelabai reikia*“; „*mums kiekvienas dėstytojas paaiškina <....> seniūnei praneša arba į paštą parašo*“. Paklausus, ar tokio akademinio informavimo ir konsultavimo studentams pakanka, grupės dalyviai viena-reikšmiškai atsako: „*Aišku*“.

Studentų priėmimo ir integravimo į studijas paslaugos. Analizuojant „Gyvenimo realybės“ ir „Jaunatvinio maksimalizmo“ diskusijų grupių požiūrį į studentų priėmimo ir integravimo į studijas paslaugų poreikį pastebėta, kad šios paslaugos yra vienodai svarbios abiem grupėms. Tyrimo rezultatų analizė atskleidė, kad „Gyvenimo realybės“ grupės studentai šių paslaugų svarbą sieja su aukštosios mokyklos personalo pagalba grįžtant

that this service is provided inappropriately. These students emphasise the importance of academic information and counselling services as these services could help to plan time more efficiently and to better manage work and studies (speech not edited): „*I don't know how well this thing is done because giving a schedule on the last day may cause problems; it would be better if they provided it a week or two before an exam session*“; „*it would really be good as, for example, at times you try to arrange everything and maybe I wouldn't even need to take time off*“. Discussion on academic information and counselling services has also touched upon a topic of acknowledging abilities that were developed informally or non-formally. Students have indicated that (speech not edited) „*sometimes you come to a lecture and listen to the same things [note: that you already know from your work experience]*“. Students have noted that acknowledgment of non-formally and informally developed abilities and schedules provided on time would help them to save time, i.e. academic student information and counselling services are primarily related to a possibility to save time (Table 3).

The analysis of the “Youth Maximalism” group members’ approach towards academic information and counselling services has shown that it could be best described by the category “Sufficient amount of information from teachers” (Table 3). The students have said that (speech not edited): „*we don't really need this*“; „*each teacher explains to us <....> informs the senior or emails us*“. When asked if such academic information and counselling is sufficient to students, the group members unanimously said “*of course*”.

Student admission and integration into studies services. The analysis of data gathered in discussion has shown that student admission and integration into studies services are equally important to the members of both “Reality of Life” and “Youth Maximalism” discussion groups. It has been found when analysing the results that students from the “Reality of Life” discussion group tend to link

į švietimo sektorių po padarytos pertraukos (3 lentelė). Studentai teigė, jog jiems reikėtų „*adaptacinės programos*“. Paklausus, kas toje adaptacinėje programoje turėtų būti, studentai pažymėjo, jog turėtų būti (kalba netaisyta) „*visas kursas nuo penktos iki dvyliktos klasės*“.

„Jaunatvinio maksimalizmo“ grupės studentai studentų priėmimo ir integravimo į studijas paslaugas visų pirma siejo su aukštosios mokyklos taisyklių supratimu (3 lentelė). Diskusijų metu studentai teigė, jog jiems trūko (kalba netaisyta) „*įvado į studijas*“, bet „*kažkaip po truputį viską patys išsiaiškinom, bet reikėjo šiaip*“. Studentai teigia, jog, jei būtų buvę tinkamesnės studentų priėmimo ir integravimo į studijas paslaugos, (kalba netaisyta) „*mažiau patys būtume žioplinėję*“.

Užsienio kalbų centro veikla. „Gyvenimo realybės“ diskusijų grupės studentai teigė, jog jiems būtų naudingos užsienio kalbų centro paslaugos. Studentai pastebėjo, jog studijuojant pagal ištęstinę studijų formą užsienio kalboms skiriama nepakankamai dėmesio (kalba netaisyta): „*tas kalbos mokymasis sesijos metu tai toks, na, vadinkim, vizualinis tik. Nes mes negalim per keturias savaites išmokti anglų kalbos, jeigu jos mes nemokam. O jei-gu mes ją mokam, pagilint irgi sunku, todėl, kad žmonės yra su skirtingais lygiais, sugebėjimais ir, ta prasme, mes stovim tam pačiam lygyje*“. Diskusijos metu buvo pastebėta, kad užsienio kalbų centro paslaugos galėtų sudaryti sąlygas kalbos mokytis sistemingai, o ne tik sesijų metu (3 lentelė). „Jaunatvinio maksimalizmo“ grupei priklausantys studentai teigė, kad šios paslaugos yra svarbios, tačiau pripažino, jog vargu ar jomis naudotųsi (kalba netaisyta): „*reikalinga yra specialybei, bet jeigu būtų <...> tai va, manau, tada atsirastų kitų reikalų, tingėtumėm*“.

Bibliotekos paslaugos. „Gyvenimo realybės“ grupės dalyviai atkreipė dėmesį, kad bibliotekos paslaugos nėra orientuotos į studento poreikius. Diskusijos metu studentai teigė, jog (kalba netaisyta) „*liepia [pastaba: knyga] atsišviest arba vietoj skaityt. Skurdi labai biblioteka*“; „*tiesiog nėra tų [pastaba:*

the importance of these services to help of a higher education institution personnel when returning to education (Table 3). The students claimed that they would need „*an adaptation programme*“. When asked what this adaptation programme should contain, the students said (speech not edited) „*the entire course from year five to year twelve at school*“.

Students from the „Youth Maximalism“ discussion group primarily related student admission and integration into studies services to understanding rules of a higher education institution (Table 3). The discussion has revealed that students (speech not edited) lacked „*introduction into studies*“ but they „*somehow managed to clarify everything themselves*“. The students noted that if they had been provided with better student admission and integration into studies services they (speech not edited) „*would have spent less time messing around*“.

Foreign language centre services. Students from the „Reality of Life“ discussion group have highlighted the importance of foreign language centre services. They have noted that foreign languages are given insufficient attention to in part-time studies (speech not edited): „*learning a language during exam session is, let's agree, more visual one. Because we cannot learn English in four weeks if we don't know it already. And even if we know it, it's very difficult to improve its knowledge because there are different people, with different abilities and levels but we're put in the same level*“. The discussion has revealed that foreign language centre services could provide students with possibilities to learn a foreign language more systematically and not only during an exam session (Table 3). Even though students from the „Youth Maximalism“ discussion group said that these services are important, they would hardly use these services themselves (speech not edited): „*it's useful for a profession but if they were provided <...> I think we would either be lazy or would find other things to do*“.

Library services. Students from the „Reality of Life“ discussion group have drawn

knygų], kurių reikia“; „nėra pakankamo skaičiaus, kiekio [pastaba: knygų]“, „penkis egzempliorius pasiėmė, ir viskas“ (3 lentelė). Tuo tarpu „Jaunatvinio maksimalizmo“ diskusijų grupės dalyviai teigė, kad jie mažai naudoja bibliotekos paslaugomis (kalba netaisyta): „tikrai mažai einam į biblioteką, žiauriai mažai“. Tyrimo dalyviai pripažino, kad biblioteka vis dėlto reikalinga tik tuo atveju, kai reikiama informacija nėra randama internete (kalba netaisyta): „na šiaip biblioteka tai tikrai reikalinga, nes internete visko nerandam“ (3 lentelė).

Nuotolinių studijų centro paslaugos. Analizuojant „Gyvenimo realybės“ ir „Jaunatvinio maksimalizmo“ diskusijų grupių požiūrį į nuotolinių studijų paslaugų poreikį išryškėjo, jog studentai, priklausantys „Gyvenimo realybės“ grupei, šias paslaugas supranta kaip galimybę pagilinti žinias praleidus paskaitą (kalba netaisyta): „ta mintis, kad tos kai kurios paskaitos būtų nufilmuotos ir galėtum peržiūrėti antrą kartą, arba, pavyzdžiui, nebuvai, ir turėtum galimybę peržiūrėti, tai tikrai būtų nebloga mintis“ (3 lentelė). „Jaunatvinio maksimalizmo“ grupėje esantys studentai nuotolinio centro paslaugas suvokia visų pirma kaip galimybę išvengti nemėgstamų paskaitų (kalba netaisyta): „tuo atveju, kai dėstytojas tau nelabai patinka, neįdomiai pasakoja, tai labai būtų gerai tą paskaitą pačiam perskaityt sau“ (3 lentelė).

Apibendrinant galima teigti, kad „Gyvenimo realybės“ grupei priklausantiems studentams aktualesnės akademinio studentų informavimo ir konsultavimo, užsienio kalbų bei nuotolinių studijų centro paslaugos. „Jaunatvinio maksimalizmo“ grupės dalyvių požiūriu, jiems yra aktualiausios karjeros projektavimo paslaugos. Pastebėta, kad studentų priėmimo ir integravimo į studijas paslaugos yra vienodai svarbios abiem grupėms, vis dėlto „Gyvenimo realybės“ grupė studentų priėmimo ir integravimo į studijas paslaugas tapatina su galimybe pagilinti „iš mokyklos pamirštas žinias“, o „Jaunatvinio maksimalizmo“ grupė – kaip galimybę susipažinti su

attention to the fact that library services are not oriented towards student needs. They have said (speech not edited) “they tell us to photocopy or read it [note: a book] in there. The library is very poor”; “there simply aren’t [note: books] that we need”; “insufficient number, amount [note: books]”; “we only took five copies and that’s it” (Table 3). Meanwhile, students from the “Youth Maximalism” discussion group have said that they do not often use library services (speech not edited): “we really don’t go to our library often, really don’t...” The participants have agreed that library services are required when they cannot find information online (speech not edited): “well in general library is useful because we can’t find everything online” (Table 3).

Distance study centre services. The analysis of data provided by the “Reality of Life” and “Youth Maximalism” discussion group members on the need of distance study centre services has shown that the “Reality of Life” students perceive these services as an opportunity to improve knowledge if they miss a lecture (speech not edited): “the idea that some lectures could be recorded and you could watch them for a second time or let’s say you missed it and would be able to watch it, that would be a rather good idea” (Table 3). However students from the “Youth Maximalism” discussion group primarily perceive distance study centre services as a possibility to avoid lectures that they do not like (speech not edited): “in cases when you don’t really like a teacher or he presents a lecture boringly, it would be very good to read everything yourself” (Table 3).

Upon generalisation a conclusion could be made that students from the “Reality of Life” group focus more on academic student information and counselling, foreign language centre and distance learning centre services. Those who were ascribed to the group of “Youth Maximalism” believe that the most important services are career designing services. It has been noted that student admission and integration into studies services are equally important to both groups. However,

aukštosios mokyklos taisyklėmis ir kultūra. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad „Gyvenimo realybės“ grupei priklausantiems studentams biblioteka yra vienas iš pagrindinių informacijos šaltinių, o „Jaunatvinio maksimalizmo“ grupei priklausantiems studentams – papildomas informacijos šaltinis.

3.3. PAŽEIDŽIAMIAUSIŲ KOLEGIJOS STUDENTŲ GRUPIŲ NEAKADEMINĖS PARAMOS POREIKIŲ IDENTIFIKAVIMAS

Prie neakademinių paramos studentams paslaugų diskusijos metu buvo priskirtos tokios paslaugos: psichologinis konsultavimas, paslaugos, skirtos bendruomeniškumo jausmui plėtoti, paslaugos, užtikrinančios studentų sveikatą ir gerą savijautą, finansinė parama ir konsultavimas teisiniais klausimais bei studentų apgyvendinimo paslaugos (Tamulienė, 2014).

Psichologinio konsultavimo paslaugos. Psichologinio konsultavimo paslaugų poreikio nustatymas remiantis tyrimo metu surinktais duomenimis yra diskutuotinas. Tiek „Gyvenimo realybės“, tiek „Jaunatvinio maksimalizmo“ grupėje paklausus apie psichologinio konsultavimo paslaugų poreikį, sekė nejauki grupės dalyvių tylą. Išsisukinėdami nuo tiesaus atsakymo, „Gyvenimo realybės“ grupės nariai pažymėjo, kad psichologinio konsultavimo paslaugų reikėtų tuo atveju, jeigu konsultavimas būtų vykdomas seminarų forma (kalba netaisyta): „jeigu seminarai, tai viskas tvarkoj“. Vis dėlto vėliau grupės dalyviai priėjo prie išvados, jog psichologinio konsultavimo paslaugos būtų naudingos, kad (kalba netaisyta) „nejaustum gniuždomas iš visų pusių“.

„Jaunatvinio maksimalizmo“ grupės dalyviai po nejaukios tylos psichologinio konsultavimo paslaugų poreikį susiejo su

students from the group of “Reality of Life” identify student admission and integration into studies services with an opportunity to improve knowledge “*forgotten after school*” while those who were ascribed to the group of “Youth Maximalism” perceive these services as a possibility to get acquainted with rules and culture of a higher education institution. Research results have revealed that library is one of key resources of information for students from the group of “Reality of Life” while those who have been ascribed to the group of “Youth Maximalism” believe that library is just an additional source for information.

3.3. IDENTIFYING NON-ACADEMIC SUPPORT NEEDS OF THE MOST VULNERABLE STUDENT GROUPS AT NON-UNIVERSITY HIGHER EDUCATION STUDIES

Non-academic student support involves the following services: psychological counselling services, services that promote a sense of community, health services, financial support and legal counselling and accommodation services (Tamulienė, 2014).

Psychological counselling services. Identifying psychological counselling service needs based on data collected in the discussions is rather questionable. When asked about the need of psychological counselling both the “Reality of Life” and the “Youth Maximalism” group members became silent. Trying to avoid a clear answer, the “Reality of Life” group members noted that psychological counselling services might be useful if they were provided in a form of seminars (speech not edited): “*if it were seminars, everything would be fine*”. However, the group members have consequently made a conclusion that psychological counselling would be useful in general (speech not edited) “*so that you wouldn’t feel frustrated*”.

After embarrassing silence the students from the “Youth Maximalism” discussion group linked the need for psychological counselling services to the course of psychology they had had in previous year (speech not edited):

ankstesniame kurse turėta psichologijos pas-kaita (kalba netaisyta): „*aš tai manau, kad rei-kėtų, nes vien todėl, kad pernai metais mums buvo psichologija, tai tikrai daug studentų eida-vo ir pritraukdavo studentus į paskaitas*“; „*ten mus sugebėdavo pritraukti į tą paskaitą <.....> nebūdavo taip, kad ateini į paskaitą ir žiovaui, kad reikia. Vat įdomu paklaustyt*“. Vėliau kiti studentai pritaria psichologinio konsultavimo paslaugų poreikiui paantrindami (kalba ne-taisyta): „*na šiaip, tai man psichologija ir taip patinka, tai aš nieko prieš*“ (4 lentelė).

Paslaugos, skirtos bendruomeniškumo jausmui plėtoti. „Gyvenimo realybės“ grupės dalyvių pasiteiravus apie paslaugų, pade-dančių plėtoti bendruomeniškumo jausmą, poreikį, vienas dalyvis retoriškai paklausia (kalba netaisyta): „*O kas turit laisvo laiko?*“. Vėliau dalyviai teigia, jog jiems šios paslaugos būtų aktualios nebent tuomet, jei jų metu jie įgytų gebėjimų, kuriuos galėtų pritaikyti dar-binėje veikloje (kalba netaisyta): „*gal kalbų [pastaba: užsienio], to, kas labiau padeda in-tegruotis į darbo rinką*“. Vėliau studentai įvar-dija keletą „praktiškų būrelių“, kuriuos galbūt lankytų (kalba netaisyta): „*reklamos dizaino būrelį, grafikos dizaino, kažkas tokio, tikrai ei-čiau į tokį*“; „*viešos kalbos, pavyzdžiui*“.

„Jaunatvinio maksimalizmo“ grupės da-lyviai teigia, jog tokių paslaugų, jų manymu, reikėtų, tačiau tai labai priklauso nuo indi-vidualaus žmogaus poreikių (kalba netaisy-ta): „*svarbu, bet jau čia pačiam kiekvienam žmogui*“; „*gyventumėm puikiai [pastaba: ir be bendruomeniškumą plėtojančių paslaugų], bet reikėtų šių paslaugų*“; „*man tai, pavyzdžiui, žiauriai reikia, labai gerai*“ (4 lentelė).

Paslaugos, užtikrinančios studentų svei-katą ir gerą savijautą. „Gyvenimo realybės“ grupės narių paklausus apie paslaugų, užti-krinančių studentų sveikatą ir gerą savijautą, poreikį, jie atsako, kad (kalba netaisyta): „*kam įdomu, tas informaciją susiranda pats, o ko nedomina, tai ir nereikia*“. „Jaunatvinio mak-simalizmo“ grupės dalyviai atsako į klausimą abejodami (kalba netaisyta): „*ar būtų lankan-čių?*“. Vėliau grupės dalyviai nusprendžia,

„*I personally think that it would be useful be-cause when we had psychology last year, a lot of students attended it, it helped to attract students to attend lectures*“; „*they managed to attract us to go to that lecture <.....> it wasn't that we go there and spend time yawning and go there only because we have to. Interesting to listen to*“. Other students further agreed that psychological counselling services are useful favouring that (speech not edited): „*well yeah, I like psychol-ogy in general, so I'm not against it*“ (Table 4).

Services that promote a sense of communi-ty. When the “Reality of Life” discussion group members were inquired about the need of ser-vices that promote a sense of community, one student made the following rhetorical remark (speech not edited): „*and who would have time for this?*“ Later the participants have noted that the latter services would only be important to them if they helped to develop abilities that could be used at work (speech not edited): „*maybe languages [note: foreign languages], and things that help to integrate into the labour market*“. Further the students have identified several “practical activity groups” that they might find interesting to participate in (speech not edited): „*advertising design group, graphic design group or something like that. I would definitely go to this one*“; „*public speaking, for example*“.

Students from the “Youth Maximalism” discussion group have noted that such ser-vices would be useful but the actual need for them would depend on individual student's needs (speech not edited): „*they are important but individually to each person*“; „*life would be great [note: even without services that pro-mote a sense of community] but these services could be useful*“; „*I personally really need these services*“ (Table 4).

Health services. When the “Reality of Life” discussion group members were inquired about the need of health services, they pro-vided the following answers (speech not ed-ited): „*those who are interested in such things, find information themselves and those who are not interested – they don't need it*“. The “Youth

4 lentelė. Pažeidžiamiausių studentų grupių neakademinį paramos studentams paslaugų poreikių skirtumai
 Table 4. Differences in the need for non-academic student support services in the most vulnerable student groups

„GYVENIMO REALYBĖ“ (KALBA NETAISYTA) “REALITY OF LIFE” (SPEECH NOT EDITED)	„JAUNATVINIS MAKSIMALIZMAS“ (KALBA NETAISYTA) “YOUTH MAXIMALISM” (SPEECH NOT EDITED)
<i>Psichologinio konsultavimo paslaugos</i> <i>Psychological counselling services</i>	
„Jei grupėmis, tai viskas gerai“. “Everything OK if done in groups”.	„Idomios buvo psichologijos paskaitos“. “Psychology lectures were interesting”.
<i>Paslaugos, skirtos bendruomeniškumo jausmui plėtoti</i> <i>Services that promote a sense of community</i>	
„Neturim tam laiko“. “We don’t have time for this”.	„Reikia, bet priklauso nuo žmogaus“. “Important but it depends on a person”.
<i>Paslaugos, užtikrinančios studentų sveikatą bei gerą savijautą</i> <i>Health services</i>	
„Kam reikia, tas pats susiranda“. “Those who need this find such services themselves”.	„Nebūtų lankančių“. “No one would attend”.
<i>Finansinė parama ir konsultavimas teisiniais klausimais</i> <i>Financial support and legal counselling</i>	
„Mes patys remiam kolegiją, o ne ji mus, o teisinio konsultavimo gal ir reikėtų“. “We financially support the university of applied sciences not vice versa; but legal counselling could be useful”.	„Neaišku, kaip ją gauti“. “Not sure how to get it”.
<i>Studentų apgyvendinimo paslaugos</i> <i>Student accommodation services</i>	
„Kitiems gal ir aktualu“. “Might be important to others”.	„Reikia, bet ne tokių, kokios yra“. “Important but not as they are now”.

kad šios paslaugos nelabai svarbios (4 lentelė).

Finansinė parama ir konsultavimas teisiniais klausimais. Analizuojant finansinės paramos ir konsultavimo teisiniais klausimais poreikį, „Gyvenimo realybės“ grupės studentai pastebi, kad (kalba netaisyta): „mes tik kolegiją remiam: arba krepšeliais, arba finansiškai, mokam į sąskaitą“ (4 lentelė). Paklausus apie teisinio konsultavimo paslaugas, studentai išsako priešingą nuomonę teikdami, kad (kalba netaisyta): „gal teisinio konsultavimo reikty, kad žinot įstatymus, kaip ten gauti kažką, ar dar kažkas“; „pavyzdžiui, tą pačią finansinę paramą kaip gauti. Gal yra daug teisinių nuostatų, kur išmanant gali labai lengvai gauti ir finansinę paramą“.

„Jaunatvinio maksimalizmo“ grupės paklausus apie finansinės paramos ir teisinio konsultavimo paslaugų svarbą, studentai išsako dvejone, jog nelabai žino, kaip ją gauti ir

Maximalism” group member expressed their doubts (speech not edited): “Who would attend these?” The group members have later decided that the importance of these services is low (Table 4).

Financial support and legal counselling. When analysing the need of financial support and legal counselling services, the students from the “Reality of Life” group have noted that (speech not edited): “we support the university of applied sciences – either through student’s baskets or financially, pay into the account” (Table 4). Their opinion on legal counselling services differs (speech not edited): “maybe legal counselling would be useful, to know laws and to know how to get something etc.”; “for example, to get this financial support. Maybe there is legislation which, if you’re aware of it, helps to get financial support easily”.

When the “Youth Maximalism” discussion group members were inquired about

šių paslaugų studentams trūksta (kalba netaisyta): „pavyzdžiui, pernai aš norėjau tvarkytis socialinę stipendiją, žinojau, kur eit, aš ten nuėjau ir nieko nesupratau; ir taip gavosi, kad pernai metais jos ir nesusitvarkiau, nes nežinojau, pas ką eiti, kreiptis. O šiemet pati tiesiog prisėdau, bet jau išėjo [pastaba: užpildyti dokumentus], nes draugė padėjo. Bet šiaip tai net nežinau, pas ką eit. Čia tikrai yra problema“ (4 lentelė).

Studentų apgyvendinimo paslaugos. Analizuojant apgyvendinimo paslaugų poreikį, „Gyvenimo realybės“ grupės studentai pastebi, kad šios paslaugos yra aktualios, tačiau ne jiems (kalba netaisyta): „kitiem, manau, aktualu, nes į naują miestą atvažiavus <...> viena mūsų grupiokė yra iš Biržų, tai jai tikrai aktualu“ (4 lentelė). „Jaunatvinio maksimalizmo“ grupės nariai pastebi, kad studentų apgyvendinimo paslaugos yra labai aktualios, tačiau jų kokybė yra netinkama (kalba netaisyta): „aš tai, pavyzdžiui, nenoriu gyventi bendrabutyje, nes ten viskas pasenę <...> pavyzdžiui, kitur yra geriau, aišku, jie ten daug moka, bet yra kambarys ir kambaryje yra dušai. Galima sakyti, kad ten įeini kaip į butą kokį“.

Apibendrinant galima prieiti prie išvados, kad „Gyvenimo realybės“ grupei priklausančiams studentams yra aktualiausias teisinio ir psichologinio konsultavimo paslaugos. „Jaunatvinio maksimalizmo“ grupės duomenų analizė parodė, kad šiems studentams svarbiausios psichologinio konsultavimo, studentų apgyvendinimo, finansinės paramos ir konsultavimo teisiniais klausimais paslaugos. Nors paslaugos, skirtos bendruomeniškumo jausmui plėtoti, svarbesnės „Jaunatvinio maksimalizmo“ grupės studentams, vis dėlto „Gyvenimo realybės“ grupės studentams šios paslaugos galėtų būti aktualios tuo atveju, jeigu aukštosios mokyklos siūlomų būrelių veikla būtų orientuota į mokėjimų, svarbių integruojantis į darbo rinką, ugdymą. Tyrimo rezultatai atskleidė, jog paslaugos, užtikrinančios studentų sveikatą bei gerą savijautą, yra mažiausiai aktualios abiejų grupių studentams.

the importance of financial support and legal counselling services, they have revealed that they are not sure how to get it and that students lack these services (speech not edited): “for example, last year I wanted to get social scholarship. I knew where to go and I went there but didn’t understand anything; and it so happened that I didn’t sort this scholarship last year as I didn’t know where to go, who to approach. And this year I simply started doing everything myself and managed to do it [note: fill in the paperwork] because a friend helped me. But overall I don’t know where to go. That is a problem” (Table 4).

Student accommodation services. The analysis of the “Reality of Life” group students’ opinions on the need of accommodation services has shown that these services might be important to others rather than them (speech not edited): “I believe they are important to others, those who come from other towns <...> one of my peer students is from Biržai so these services are important to her” (Table 4). The “Youth Maximalism” group members have acknowledged the importance of accommodation services but noted that the quality of these services is inappropriate (speech not edited): “well, I don’t want to live in a dormitory as everything is old there <...> for example, other places are better. Well, of course they pay a lot but there is a room and shower in the room. You can say it’s sort of a flat”.

After generalising research results on non-academic student support needs, a conclusion could be drawn that students from the “Reality of Life” group focus on legal and psychological counselling services. Analysis of data from the group of “Youth Maximalism” has shown that these students focus most on psychological counselling, student accommodation, financial support and legal counselling services. Even though services that promote a sense of community are more important to students from the group of “Youth Maximalism”, these services could also be relevant to students from the group of “Reality of Life” if additional activities offered

IŠVADOS

1. Atlikus mokslinės literatūros analizę išskirtos dvi pažeidžiamiausios studentų grupės: 1) vyresniojo amžiaus, pagal iššęstinę studijų formą studijuojantys studentai, kurie yra dirbantys ir / ar turi išpareigojimų namų ūkiui, ir 2) tradicinio amžiaus, pagal nuolatinę studijų formą studijuojantys studentai, kurie nėra dirbantys ir neturi išpareigojimų namų ūkiui, tačiau jų motyvacija studijuoti yra menkesnė.
2. Vyresniojo amžiaus, pagal iššęstinę studijų formą studijuojantys studentai („Gyvenimo realybės“ grupė) turi daug artimesnį emocinį ryšį su dėstytojais, dažniau susiduria su darbo, studijų bei šeimos suderinamumo problemomis nei tradicinio amžiaus studentai. Nustatyta, kad tradicinio amžiaus, pagal nuolatinę studijų formą studijuojančių studentų motyvacija studijuoti yra menka („Jaunatvinio maksimalizmo“ grupė), jie jaučiasi nusivylę studijomis, nereikalingi, neturi savo karjeros vizijos, studijų negėba susieti su tolimesniais gyvenimo planais.
3. Apibendrinant pažeidžiamiausių studentų *akademinės paramos* poreikius nustatyta, kad vyresniojo amžiaus, pagal iššęstinę studijų formą studijuojantiems studentams, kurie studijas kolegijoje pasirinko ne iš karto po vidurinės mokyklos baigimo („Gyvenimo realybės“ grupė), aktualesnės akademinio studentų informavimo ir konsultavimo, užsienio kalbų bei nuotolinių studijų centro paslaugos. Nustatyta, kad tradicinio amžiaus studentams, kurių motyvacija studijuoti yra menka („Jaunatvinio maksimalizmo“ grupė), aktualiausios karjeros projektavimo paslaugos. Pastebėta, kad studentų priėmimo ir integravimo į studijas bei bibliotekos paslaugos yra vienodai svarbios abiejų grupių studentams.

by a higher education institution were oriented towards the development of skills required for integration into the labour market. Research results have revealed that both student groups treat health services as the least important.

CONCLUSIONS

1. After the analysis of scientific literature the following student groups have been identified as the most vulnerable ones: 1) older, part-time students who have family and/or work responsibilities and 2) traditional age, full-time students who do not work and have no family responsibilities but lack motivation to study.
2. Older, part-time students (“Reality of Life” group) have closer emotional connection with their teachers but face more issues when balancing studies, work and family responsibilities than traditional age students. It has been found that traditional age, full-time students who lack motivation to study (“Youth Maximalism” group) feel disappointed in their studies, feel irrelevant, have no career vision and are unable to relate their studies to their future life plans.
3. After generalising data on *academic support* needs of the most vulnerable students a conclusion could be drawn that older, part-time students who had a gap between their school graduation and their non-university higher education studies (“Reality of Life” group) focus more on academic student information and counselling, foreign language centre and distance study centre services. It has also been found that career designing services are the most important services to traditional age students who lack motivation to study (“Youth Maximalism” group). Student admission and integration into studies services and library services are equally important to both student groups.

4. Apibendrinant pažeidžiamiausių studentų *neakademinės paramos* poreikius nustatyta, kad vyresniojo amžiaus, pagal iššęstinę studijų formą studijuojantiems studentams, kurie studijas kolegijoje pasirinko ne iš karto po vidurinės mokyklos baigimo („Gyvenimo realybės“ grupė) aktualesnės teisinio ir psichologinio konsultavimo paslaugos. Pastebėta, kad tradicinio amžiaus studentams („Jaunatvinio maksimalizmo“ grupė) svarbiausios yra psichologinio konsultavimo, studentų apgyvendinimo, finansinės paramos ir konsultavimo teisiniais klausimais paslaugos. Tyrimo rezultatai atskleidė, jog paslaugos, užtikrinančios studentų sveikatą bei gerą savijautą, mažiau aktualios abiejų grupių studentams.
4. After generalising data on *non-academic support* needs of the most vulnerable students a conclusion could be drawn that older, part-time students who had a gap between their school graduation and their non-university higher education studies (“Reality of Life” group) focus on legal counselling and psychological counselling services. It has also been found that the most important services to traditional age students (“Youth Maximalism” group) are psychological counselling, student accommodation services, financial support and legal counselling services. The research has also shown that both student groups treat health services as less important.

LITERATŪRA / REFERENCES

- Bahr, P. R. (2010). The Bird's Eye View of Community Colleges: A Behavioral Typology of First-Time Students Based on Cluster Analytic Classification. *Research in Higher Education*, 51 (8), 724–749.
- Beerens, M., Magi, E., & Lill, L. (2011). Universities studies as a side job: causes and consequences of massive student employment in Estonia. *Higher Education*, 61 (6), 679–692.
- Bennion, A., Scesa, A., & Williams, R. (2011). The Benefits of Part-Time Undergraduate Study and UK Higher Education Policy: a Literature Review. *Higher Education Quarterly*, 65 (2), 145–163.
- Bergen Communiqué (2005). Communiqué of the Conference of European Ministers Responsible for Higher Education, Bergen, 19–20 May 2005. URL: http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/documents/MDC/050520_Bergen_Communique1.pdf Site visited on 8 of January 2013.
- Briedenhan, J. (2007). The Mature Student Experience in Higher education: From the Horse's Mouth. *The International Journal of Learning*, 14 (2), 265–273.
- Bucharest Communiqué. (2012). URL: http://www.smpf.lt/uploads/documents/docs/868_a4d3e86ee4fe-f419b0d8ddcdc070f6.pdf Site visited on 2 of April 2013.
- Budapest-Vienna Declaration on the European Higher Education Area. (2010). URL: http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/2010_conference/documents/Budapest-Vienna_Declaration.pdf Site visited on 2 of April 2012.
- Callender, C. (2008). The impact of term-time employment on higher education students' academic attainment and achievement. *Journal of Education Policy*, 23 (4), 359–377.
- Darmody, M., & Fleming, B. (2009). The balancing act – Irish part-time undergraduate students in higher education. *Irish Educational Studies*, 28 (1), 67–83.
- Darmony, M., & Smyth, E. (2008). Full-time students? Term-time employment among higher education students in Ireland. *Journal of Education and Work*, 21 (4), 349–362.
- Davies, J. (2013). The Underclass of Higher Education? Overworked and under-supported Foundation Degree students and achieving work/study balance. *Widening Participation and Lifelong Learning*, 15 (1), 54–70.
- Forbus, P. R., Newbold, J. J., & Mehta, S. S. (2011). First-Generation University Students: Motivation, Academic Success, And Satisfaction With The University Experience. *International Journal of Education Research*, 6 (2), 34–55.
- Franklin, S. L., & Slates, J. R. (2012). First-Generation Student Enrollment and Attainment beyond the Baccalaureate. *Journal of Education Research*, 6 (2), 175–186.
- Giancola, K., Munz, C., & Trares, S. (2008). First-Versus Continuing-Generation Adult Students on College Perceptions: Are Differences Actually Because of Demographic Variance? *Adult Education Quarterly*, 58 (3), 214–228.
- Handel, S. J. (2009). Transfer and the Part-Time Student. *Change*, 41 (4), p 48–53.
- Huie, F. C., Winsler, A., & Kitsantas, A. (2012). Employment and first-year college achievement: the role of self-regulation and motivation. *Journal of Education and Work*, DOI: 10.1080/13639080.2012.718746, 1–26.
- Laird, T. F. N., & Cruce, T. M. (2009). Individual and Environmental Effects of Part-Time Enrollment Status on Student-Faculty Interaction and Self-Reported Gains. *The Journal of Higher Education*, 80 (3), 290–314.

LaPadula, M. (2003). A Comprehensive Look at Online Student Support Services for Distance Learners. *American Journal of Distance Education*, 17 (2), 119–128.

Leuven Communiqués. (2009). Communiqué of the Conference of European Ministers Responsible for Higher Education, Leuven and Louvain-la-Neuve, 28–29 April 2009. URL: http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/conference/documents/Leuven_Louvain-la-Neuve_Communique_April_2009.pdf. Site visited on 3 of March, 2012.

London Communiqué. Towards the European Higher Education Area: responding to challenges in a globalised world. (2007). URL: http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/documents/MDC/London_Communique-18May2007.pdf. Site visited on 20 of December, 2011.

Mamiseishvili, K. (2010). Effects of Employment on Persistence of Low-Income, First-Generation College Students. *College Student Affairs Journal*, 29 (1), 65–74.

Miller, C., & Gleeson, L. (2007). Metropolitan Universities: Serving the Needs of Adult Students. *The Journal of Continuing Higher Education*, 55 (3), 2–13.

Morgan, M. (2012). The evolution of student services in the UK. *Perspectives: Policy and Practice in Higher Education*, 1, 1–8.

Pearson, W. (2004). Supporting Adult Students Persistence to the Baccalaureate Degree. *The Journal of Continuing Higher Education*, 52 (2), 23–36.

Perna, L. W. (2010). Understanding the Working College Student. *Academe*, 96 (4), 30–33.

Prebble, T., Hargraves, H., Leach, L., Naidoo, K., Suddaby, G., & Zepke, N. (2004). *Impact of Student Support Services and Academic Development Programmes on Student Outcomes in Undergraduate Tertiary Study: A Synthesis of the Research*// New Zealand: Ministry of Education. URL: http://edcounts.squid.net.nz/_data/assets/pdf_file/0013/7321/ugradstudentoutcomes.pdf. Site visited on 16 of March, 2012.

Pukelis, K., Savickienė, I. (2004). Studijų kokybės vertinimo sistemos: institucinis ir programų lygmenys. *Pedagogika*, 73, 5–14.

Quirk, J., Timothy, Z., Keith, Z., & Quirk, J. T. (2001). Employment during High School and Student Achievement:

Longitudinal Analysis of National Data. *The Journal of Educational Research*, 95 (1), 4–10.

Ryan, M., Barns, A., & McAuliffe, D. (2011). Part-time Employment and effects on Australian Social Work Students: A Report on National Study. *Australian Social Work*, 64 (3), 313–329.

Sajienė, L., Tamulienė, R. (2012). Quality Assessment Parameters for Student Support at Higher Education Institutions. *The Quality of Higher Education*, 9, 120–139.

Shea, S. O., & Stone, C. (2011). Transformations and self-discovery: mature-age women's reflections on returning to university study. *Studies in Continuing Education*, 33 (3), 273–288.

Tamulienė, R. (2014). *Paramos studentams identifikavimo modelis koleginiuose studijose*. Daktaro disertacija. Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas.

The European Higher Education Area in 2012: Bologna Process Implementation Report. (2012). Brussels: Education, Audiovisual and Culture Executive Agency. URL: <http://www.ehea.info/Uploads/%281%29/Bologna%20Process%20Implementation%20Report.pdf>. Site visited on 23 of May, 2012.

Thompson, B., & Mazer, J. P. (2009). College Student Ratings of Student Academic Support: Frequency, Importance, and Modes of Communication. *Communication Education*, 58 (3), 433–458.

Wang, H., Kong, M., Shan, W., & Vong, S. K. (2010). The effects of doing part-time jobs on college student academic performance and social life in Chinese society. *Journal of Education and Work*, 23 (21), 79–94.

Wilmer, E. (2008). Student Support Services for the Underprepared Student. *The Journal of Virginia Community Colleges*, 13 (1), 5–19.

Wyatt, L. G. (2011). Nontraditional Student Engagement: Increasing Adult Student Success and Retention. *The Journal of Continuing Higher Education*, 59 (1), 10–20.

Zosky, D. L., Unger, J., White, K., & Mills, S. J. (2003). Non-Traditional and Traditional Social Work Students. *Journal of Teaching in Social Work*, 23 (3–4), 185–201.

Įteikta 2014 m. gruodžio mėn.

Delivered 2014 December

RASA TAMULIENĖ

Mokslinių interesų kryptys: aukštojo mokslo kokybės užtikrinimas, parama studentams, į studentą orientuotų studijų diegimas.

Kauno kolegija,
Medicinos fakultetas

Research interests: higher education quality assurance, student support, implementation of student-centred studies.

Kaunas University of Applied Sciences
Faculty of Medicine

K. Petrausko g. 15, 44162 Kaunas, Lithuania
rasa.tamulienė@go.kauko.lt